

**СТРАТЕГИЯ НА ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД ЗА
ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ
2012 – 2020Г.**

**Годишен мониторингов доклад
за 2015г.**

Съдържание:

I. Въведение.....	3
II. Отчет на реализираните дейности през 2015г. по приоритети.....	5
Приоритет 1: Образование.....	5
Приоритет 2: Здравеопазване.....	15
Приоритет 3: Жилищни условия.....	21
Приоритет 4: Заетост.....	23
Приоритет 5: Върховенство на закона и недискриминация.....	31
Приоритет 6: Култура и медии.....	33

I. Въведение

Стратегията на Област Благоевград за интегриране на ромите 2012-2020г. е утвърдена от Областния управител на Област Благоевград след съгласуване с Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси.

Стратегията е разработена в изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020г.), приета с Решение на Народното събрание на 01.03.2012г. Тя е част от цялостната стратегия за развитие на Област Благоевград., като се придържа към разработените национални цели и задачи и включва следните приоритети: образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии.

Областната стратегия прилага целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход, който се прилага в рамките на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването, и не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Стратегията надгражда постигнатото в десетгодишния период на действие на Рамковата програма за равноправно интегриране на ромите в българското общество и използва разработения, актуализиран и приет на 12 май 2010 г. от Министерския съвет национален стратегически документ на България: Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество 2010-2020 г., която е плод на обсъждане от страна на ромската общност, гражданския сектор, отговорните публични институции и научните среди.

Областната стратегия обединява отделните секторни политики и се изпълнява с общите усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции и идентифицираните потребности на целевата група.

Оперативното изпълнение на Стратегията на Област Благоевград за интегриране на ромите (2012-2020г.) се осъществява чрез Общинските планове за действие (ОПД), които общините разработват, приемат и изпълняват в два периода.

Първият период 2012-2014г., завършва с изпълнението на Националния план за действие по международната инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.“, актуализиран през 2011г. Вторият период 2014-2020г. обхваща новия програмен период на Европейския съюз, с оглед финансова подкрепа чрез използването на инструментите на ЕС.

С решения на съответните Общински съвети във всички общини от Област Благоевград са приети Общински планове за действие за 2016 г.

Процесът на планиране на общинско ниво за периода 2015 – 2020 г. е определен по следния начин:

2015 – 2016 г. в общините Банско, Гоце Делчев, Кресна, Сандански, Сатовча, Хаджидимово.

2015 – 2020 г. в общините Белица, Симитли, Струмяни, Якоруда

2015 – 2017 г. в общините Благоевград, Гърмен, Разлог,

Не са получени плановете от община Петрич.

Инструмент при реализиране на Стратегията на област Благоевград за интегриране на ромите е системата за оценка и мониторинг. Съгласно Помощните насоки за областно планиране, предоставени от Секретариата на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси, оценката на изпълнението на Областната стратегия се осъществява чрез мониторинг на изпълнението на Общинските планове за действие.

Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация да следи за постигането на измерими резултати от дейността по изпълнението на стратегическия и плановете документи, както и активно да включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението.

Докладът отчита извършеното по шестте приоритета от Областната стратегия, съобразно ангажиментите и отговорностите на ресорните институции и прилагането на мерките в съответните общини. Резултатите от ежегодния мониторинг и оценяването са основа за актуализиране на стратегията по отношение на приоритетните направления, поставените цели и дейностите в хода на тяхното изпълнение. Информация за изпълнените дейности по приоритетите на Областната стратегия е представена **в два раздела:**

- изпълнение на областно ниво – въз основа на информация, получена от регионални държавни структури, отговорни по изпълнението на Областната стратегия;
- изпълнение на общинско ниво - въз основа на информация, получена от 14-те общини в резултат на проведения годишен мониторинг на Общинските планове за действие в изпълнение на Стратегията на Област Благоевград за интегриране на ромите.

II. Отчет на реализираните дейности през 2015г. по приоритети:

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Оперативни цели:

1.Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда.

2.Повишаване на образователното равнище на учениците и студентите от ромски произход.

Специфични цели:

1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в етнически смесени детски градини и училища на територията на област Благоевград.

2. Повишаване на качеството на образование в обособените ДГ в ромските квартали на градовете и останалите населени места на Благоевградска област , в които преобладават ромски деца.

3. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход.

4. Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми.

5. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението и отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция.

6. Приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.

7. Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда, интеркултурна компетентност у директорите, учителите и другите педагогически специалисти.

8.Общините да подпомогнат финансово и организационно достъпа до средни общо образователни училища, техникуми, колежи на децата от ромски произход от отдалечените и селски райони в областта.

9. Общините да стимулират финансово със стипендии ромите, които искат да продължат след завършване на средно образование изучаване на висше образование във ВУЗ в страната и чужбина.

10.Общините да подпомагат финансово и поощряват родители на които всички деца учат.

11. Недопускане на дискриминация в образователните институции на територията на областта , като във всяко училище във всеки клас не се допускат ограничения за записване на брой деца от ромски произход.

1.1. Изпълнение на областно ниво по данни на РИО – Благоевград:

Като отговорна институция за изпълнение на целите в Националната стратегия за интегриране на ромите в Република България (2012 – 2020) в приоритет „Образование”, Регионалният инспекторат по образованието – гр. Благоевград изпълнява ангажиментите си по целите, задачите и дейностите, заложи в Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.) . През изминалата 2015 г. се продължи с осъществяването на следните дейности:

1. Осъществяване на дейности за подпомагане на ранното детско развитие и предучилищното възпитание и подготовка. с цел достигане на равнище на владеене на българския език, съизмеримо с това на останалите деца. Активно подпомагане на учебните заведения за постигане на по – качествена подготовка на децата в подготвителните групи, за които българският език не е майчин. Прилагане на индивидуални планове за изучаване на майчин език.
2. Въведената целодневна организация на учебния ден осигурява на децата и учениците по-добра адаптация към училищния живот. Използват се необходимите средства и методи на възпитание и обучение, с които се дават разнообразни възможности за развитие чрез включване в различни дейности. Цели се постигане на учебна среда, която да им помогне в усвояването на знанията. Използват се и индивидуалния подход на обучение, за постигане на по-висока степен на самостоятелност.
3. Съдействие по изпълнението на чл. 2 от Постановление № 104 на Министерския съвет от 2003 г. за осигуряване на безвъзмездно ползване на учебници и учебни помагала
4. Създаването на условия за равнопоставеност и адаптация на деца и ученици от ромски произход в образователната среда е основен приоритет за Регионалният инспекторат по образованието- Благоевград. За тази цел са предприети следните мерки:
 - Осъществяване на контрол съвместно с юридически лица с нестопанска цел върху приема в помощните училища за недопускане на деца без увреждания в тях.
 - Осъществяване на контрол върху приемните детски градини и училища за недопускане на обособени по етнически признак групи и паралелки.
 - Специализирана дейност на училищните психолози и педагогическите съветници за улесняване на взаимната адаптация на ромските и другите деца и ученици към новата образователна среда.
 - Провеждане на дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца.
 - Провеждане на семинари и други форми на обучение на родителите за преодоляване на негативни стереотипи и изграждане на толерантни взаимоотношения.

5. Съществен инструмент за компенсиране на образователните неравенства относно качеството на образование на деца от ромски произход и е превенция на отпадането им от образователната система в изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020).
6. Училищата участват активно в Националната програма „На училище без отсъствия“, за осъществяване на по-строг контрол по отношение на отсъствията без причина и включване в проекти, насочени към училищни и извънучилищни дейности с цел обхващане на по-голям брой ученици, застрашени от отпадане.
7. Използват се и възможностите на Националната програма „С грижа за всеки ученик“. Модул 2 „Осигуряване на допълнително обучение за деца от подготвителните групи“ има за цел да осигури на всяко дете равен старт при започване на училище. Практическото овладяване на българския език от тези деца допринася за бъдещата им мотивация за училищно обучение. Модул 3 „Осигуряване на допълнително обучение на учениците от началния етап на основното образование за повишаване на нивото на постиженията им по общообразователна подготовка“ дава възможности за осигуряване на диференцирана грижа за учениците от началната училищна възраст, насочена към компенсиране на проблеми, водещи до натрупване на пропуски в знанията по няколко учебни предмета и последващо изоставане. С Модул 4 „Осигуряване на допълнително обучение на учениците от прогимназиалния етап на основното образование за повишаване на нивото на постиженията им по общообразователна подготовка“ се цели повишаване нивото на постиженията по общообразователната подготовка на учениците от прогимназиалния етап на основната образователна степен. Чрез реализирането на дейностите от националните програми се осигуряват допълнителни възможности за индивидуален подход и работа в малки групи в съответствие с потребностите на учениците и със спецификата на дадения учебен предмет
8. Организиране и провеждане на индивидуални работни срещи с директори на училища с висок процент на ученици от ромски произход за решаване на конкретни проблеми.
9. Реализиране на проверки от РИО – Благоевград, относно проследяване ефекта от прилагането на различни форми и програми за създаване на толерантна мултиетническа среда в българското училище. В проверените училища е създадена действаща система за непрекъсната квалификация на педагогическия персонал, като трябва да се отбележи, че голяма част от учителите в училищата са преминали курсове за подготовка за работа в мултикултурна и мултиетническа среда и обучение по „андрагогика“. Темата за проблемите, свързани с обучението на ученици билингви присъства в плановете на методическите обединения. В училищата е заложено продължаване на провеждането на квалификационни форми за взаимоотношенията училище – семейство с цел постигане на единодействие между училището и семейството. Разчита се изключително и на ефективно, работещо училищно настоятелство. Осъществяват се ритмични срещи и разговори с родители с цел изтъкване на аргументи за предимството учениците

да се обучават при равни условия с всички останали деца, както и активно им включване в училищния живот.

10. Продължава реализацията на мероприятия, свързани с активното ангажиране на децата в редица училищни тържества, конкурси, състезания и извънкласни форми.
11. Активно се използва посредничеството на социални медиатори /също от ромски произход/, за излизане от съществуващата социална среда и продължаване на образованието.
12. Във връзка с модернизацията на ромската общност и тяхното последващо приобщаване на пазара на труда, РИО – Благоевград, продължи успешно реализацията на дейностите от третия етап на проекта за организиране на обучението на възрастни в училище – „Нов шанс за успех“. За третия етап на реализиране на проекта училища на територията на област Благоевград се регистрираха в електронната система, подготвиха и подадоха необходимите документи. Бяха одобрени и успешно реализираха дейностите по проекта две училища:
 - СОУ "Никола Йонков Вапцаров", гр. Петрич – две групи с 31 обучаеми, ключови компетентности в VI клас и една група с 15 обучаеми, ключови компетентности VII клас;
 - СОУ "Св. св. Кирил и Методий", с. Крупник, общ. Симитли – една група с 12 обучаеми, ограмотяване (I – IV клас), една група с 15 обучаеми, ключови компетентности в V клас и две групи с 27 обучаеми, ключови компетентности VI клас.
 - По-голяма част от обучаемите (87) успешно завършиха курсовете на обученията курсовете на обучение от втората фаза и ще получиха удостоверения.

Общият брой на лицата, които успешно завършиха обученията по проекта през трите фази за реализиране на дейностите е 426, като след като получиха удостоверения за успешно завършен курс, те могат да бъдат записани в V клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование, както и да бъдат записани в VI, VII или VIII клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на Закона за народната просвета.

13. В училищата на територията на област Благоевград продължава успешно реализацията на няколко проекти и инициативи, свързани с интеграцията на ромските ученици:
 - СОУИЧЕ „Св. Климент Охридски“ – гр. Благоевград - проект „Учим и се забавляваме заедно“, съвместно с Община Благоевград, по конкурсна процедура 33.11 – 2012 към Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;

1.2. Изпълнение на дейности в рамките на приоритет „Образование” съгласно проведения мониторинг на Общинските планове за действие:

Община Банско

Повишава се качеството на образование, като са осигурени достатъчен брой учебни помагала за децата и учениците от етническите малцинства – 1000 лв.

От средствата на училищните бюджети се повишава квалификацията на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда. Изготвят се индивидуални програми за децата, застрашени от отпадане и се организират редовни срещи с родителите им

Община Белица

Община Благоевград

Децата от ромски произход имат гарантиран достъп до качествено образование във всички училища на територията на Община Благоевград. Включени са разпоредби в правилниците на детските градини и училищата за гарантиране на толерантно отношение към децата от ромската общност.

През 2015 година бяха проведени беседи във връзка с ранните бракове и приоритет „Образование” с деца от ромския етнос от 5 до 12 клас. Проведени са многобройни работни срещи и разговори с родителите, за да бъдат информирани какво се случва с децата им. Това е начин да се мотивират всички деца и техните родители. Децата подлежащи на записване за детска градина за 2015 година са обхванати. Има информация за отпаднали деца от ромски етнос от училище и причината е основно ранните бракове, както и социалния статус. Голям брой от разрешаването на казусите става със съдействието на отдел „Закрила на детето”. Образователните медиатори на територията на Община Благоевград имат определен брой часове работа на терен, в който информират, с цел анализиране за срокове и прием за детски градини и училища, помагат при попълване на документи, мотивират и контролират децата от детските градини и училищата. Има данни за деца, които за определен период от време са отпаднали от училище, но след това са били реинтегрирани.

Община Гоце Делчев

Гарантиране на достъп до качествено образование в мултикултурна/интеркултурна среда – децата от ромски произход в община Гоце Делчев са равномерно разпределени във всички училища. Няма обособено ромско училище, както и ромски паралелки. Обществен възпитател от ОКБППМН работи с деца, при които има риск от отпадане от училище и образователната система. Здравният медиатор подпомага дейността на обществените възпитатели, като участва в домашни посещения и срещи в училище. При констатиране на деца, които идват от чужбина или от друго населено място се предприемат своевременни мерки за информиране и интегриране на децата в образователната система – издирва се акт за раждане и апостил на документите от чужбина. Прекъснат е входът към Помощното училище в град Гоце Делчев, където се приемат единствено деца с множествени увреждания. Деца, за които се констатира недостатъчен родителски капацитет от страна на семейството се

настаняват в ДДЛРГ „Иван Кюлев” на седмична, дневна или постоянна грижа. С помощта на тази социална услуга децата посещават редовно училище и имат осигурена храна, дрехи, баня, подслон, възпитателен надзор. В община Гоце Делчев има ЦПО към Пиринтекс ЕООД, където много от децата, които са от рисков контингент за ранно отпадане от училище се насочват и след навършване на 15 години постъпват за професионално обучение. В община Гоце Делчев се подсигурият транспорт на ученици от населени места, в които няма училище до съответните населени места с училище.

- **Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система** – повече от 99% от учениците от ромски семейства са обхванати в образователната система. Съществуват единични случаи, в които деца, които са повтаряли многократно 5-ти клас и в следствие се отказват, както и случаи на деца, които се ползват от родителите за отглеждане на по-малките бебета в семейството и поради това често отсъстват от учебни часове. Голяма част от децата, които имат затруднения и са със СОП се оценяват от комисия за и съответно се обучават по индивидуални програми. Някои от тях постъпват за професионално

Обхванати деца в детските градини – мнозинството от децата от ромските семейства са обхванати в детските градини. Детските градини ОДЗ „Калинка” и ЦДГ „Детелина” активно работят с ромските семейства за обхващането на децата. При крайно нуждаещи се родители, община Гоце Делчев поема разходите за задължителните лабораторни изследвания за прием в детско заведение. Здравният медиатор поддържа тясна връзка с директорите на детските градини за своевременно вземане на мерки при наличие на паразити или други проблеми.

Подлежащи на записване в първи клас деца – всички деца, подлежащи на записване в първи клас се обхващат.

Обхванати в учебния процес в следващите години, отпаднанали от училище – задължителното преминаване от 1-ви до 4-ти клас на всички деца съгласно ЗНП създава известни затруднения за деца, които по-бавно усвояват учебния материал, включително и за ромски деца, които имат за майчин език – турския език. Деца, които освен затрудненията с езика имат и специални образователни потребности постепенно натрупват големи пропуски в знанията и уменията от учебните програми. Когато това се съчетае и с по-нисък родителски контрол от страна на семейната среда, мотивацията на децата за обучение значително отслабва, в 5-ти клас започват да повтарят класа, започват да бягат от училище и постепенно отпадат. С много от децата, които имат риск от отпадане от училище работят обществени възпитатели от ОКБППМН. Отпадналите от училище ученици са много малко – единични случаи, като причините за това са съчетание от много слаб родителски контрол, налаганите глоби на родителите не оказват необходимата коригираща цел, децата многократно се връщат в училище и отново отсъстват. Работата по всеки случай се води от екипи от всички заинтересовани институции – училище, здравен медиатор, ОЗД, ОКБППМН. При нужда се ползват и услугите на ЦОП „Символ на любовта”.

Община Гърмен

На територията на община Гърмен функционират 8 училища и 6 детски градини. Образованието е основа за интегрирането на децата от различните етноси. В община Гърмен живеят 4 етноса- българи християни, българи мюсюлмани, роми и турци. Почти във всички училища от общината учат заедно поне два от етносите. Образователната структура на училищата в общината гарантират равен достъп и качествено образование

на всички ученици. При продължително отсъствие на ученици се работи с родителя, правят се срещи, провеждат се разговори и се осигурява присъствието на децата в училище и детските градини. В община Гърмен всички подлежащи на подготвителна група и задължително обучение са обхванати и посещават учебните занятия. Децата от ромски произход си позволяват безпричинно да отсъстват повече от учебните занятия, но след разговори с родители за важността от ранното социализиране на децата, те се връщат и продължават да посещават учебните занятия. През 2015 г. има два отпаднали ученика от ромски произход поради преместването им да живеят извън страната. На 7 родители на продължително отсъствали ученици има съставени актове. Училищата развиват и извънкласни дейности, които гарантират равнопоставеност на участието на всички желаещи ученици.

Община Кресна

Предучилищната подготовка на децата две години преди постъпването им в първи клас е задължителна, но не по-рано от годината, в която детето навършва 5-годишна възраст“. Въвеждането ѝ цели равен старт на всяко дете, като допринася за ранната социализация и за развитие на умения, необходими при постъпване в първи клас. Тази мярка е и превантивна спрямо намаляването на необхванатите и напусналите училище ученици. Въвеждането на задължителна подготовка за училище две години преди постъпване в първи клас повиши значително обхвата на децата, включително и ромските, в системата на предучилищното възпитание и подготовка.

От учебната 2010/2011 г. започна постепенното въвеждане на целодневна организация на учебния ден, като през учебната 2013/2014 година вече са обхванати децата от I до IV клас включително. При тази организация задължителните учебни часове се съчетават с форми на самоподготовка, занимания по интереси и отдих. С тази мярка Министерството на образованието и науката си поставя за цел да осигури на всички деца, без оглед на етническата им принадлежност:

- по-добра адаптация към училищния живот;
- разнообразни възможности за развитие чрез включване в различни дейности;
- учебна среда, която да им помогне в усвояването на знанията;
- индивидуален подход при обучението и по-висока степен на самостоятелност.

Поетапното въвеждане на целодневна организация на учебния ден е съществен инструмент за компенсиране на образователните неравенства относно качеството на образование на деца от ромски произход и е превенция на отпадането им от образователната система.

Община Петрич

Гарантиране на достъп до качествено образование в мултикултурна/интеркултурна среда:

- Приета е „Актуализирана общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства за 2015 г.“ с решение № 1182 от 18.06.2015 г. на общински съвет-Петрич.

Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система. Обхванати деца в детските градини, подлежащи на записване в първи клас деца, обхванати в учебния процес в следващите години; отпаднали от училище – причини, реинтегрирани:

- назначен образователен медиатор към община Петрич ;
- подлежащи на записване в първи клас 100 деца ;
- обхванати деца в детските градини – 147;
- обхванати в учебния процес – 700 деца;
- отпаднали от училище – 11 деца.

Община Разлог

1. По приоритет” Образование”- Обхванати и подлежащи деца и ученици в общината са около 90% . Почти всички деца обучаващи се в детските градини и подлежащи на записване в първи клас са обхванати в учебния процес в следващите години. Отпадналите ученици в Община Разлог са около 2%.

През месец юли беше организирано от Обществените възпитатели „Лятно училище” за деца във връзка с корекционно-възпитателната дейност, основно, в ромската махала. Бяха обхванати деца със заявление от родителите за работа с обществените възпитатели. Работено беше по Програмата за 2015г. на обществените възпитатели за теми, лекции, беседи, ролеви игри и тренинги. Децата бяха учени да пишат и четат. „Лятното училище” се проведе от 01.07.2015г. до 31.10.2015г.

Община Сандански

Обхват на всички ромски деца за задължителна предучилищна подготовка в подготвителна група или подготвителен клас

Това е една от основните задачи в общинска администрация и не случайно е посочена на първо място в раздел „Образование”.

На този етап имаме 6 необхванати деца. Директорите са предприели необходимите мерки, но без резултат. От страна на общинската администрация не са налагани санкции пред вид тежкото социално положение на семействата. Нямаме съставяни актове за глоби на родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в ДГ на задължителна възраст за подготвителна група, така както го изисква чл.47 от Закона за народната просвета във връзка с чл.140и, ал.3, т.1 от ППЗНП.

На всички е известно, че родителите трябва официално да заявят етническата си принадлежност, поради което не може да се посочат конкретни данни.

Прекъсване посещението на детската градина от децата от ромски произход е преди всичко заради не плащането на месечните такси. След уведомяване на Д „СП” и спиране на детските надбавки отново се изпращат на градина и така за някои продължава като система. Основно ролята тук трябва да изиграе родителя, който много често отсъства от грижите за детето.

В детските градини приключиха 2 проекта по Националната програма на МОН „С грижа за всеки ученик”, модул „Осъществяване допълнително обучение за децата от подготвителните групи по български език и литература”.

В момента /от началото на учебната 2015/2016г./ имаме включени 2 детски градини с проект към МОН „Готовност за училище”

В тези детски градини голяма част от децата са от ромски произход, но официално това не е заявено!

На този етап нямаме съставяни актове за глоби на родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в ДГ на задължителна възраст за подготвителна група, така както го изисква чл.47 от Закона за народната просвета във връзка с чл.140и, ал.3, т.1 от ППЗНП.

По същият начин стои и въпроса с обхващането на подлежащите на задължително обучение. Усилията на училищните ръководства, както и на общината е не само обхващането, но и задържането на учениците от ромския етнос в училище. За задържането съществено значение имат и полуинтернатните групи, както и консултациите, които се предоставят за по-трудно възприемащите учебния материал. Общинските учебни заведения работят и по Националната програма „На училище без отсъствия, мярка „Без свободен час” , с която се подпомагат ученици, застрашени от отпадане. Целодневната организация и обедното хранене също допринасят за задържането на учениците от ромски произход.

Пред вид неграмотността на някои родители се провеждат консултации с тях, както за стимулиране мотивацията им да изпращат децата си на училище, така също и тяхното включване в програмата от БТ за ограмотяване. По същата програма имаме желаещи да продължат обучението си в самостоятелна форма. Оказва се също и социално-психологическа подкрепа, като се посещават и домовете с цел индивидуално да се въздейства.

Отчитайки важността на процеса на интегрирането на малцинствата /дано скоро не се обърнат нещата/ приключи проект „Разбирам и приемам”, където се обхванаха ромски ученици, продължаващи средното си образование в професионални паралелки. Целта тук е да се покажат различните традиции и култури на различните етноси в училище.

Разширяване обхвата в извънкласните дейности също е стимул и мотивира учениците. Включването им в училищните изяви, както и в градски състави /духова музика, танцови състави, работа с НПО „Добра майка, добро дете”. От изключително значение за учениците от малцинството е личния пример на доказали се специалисти от ромския етнос, каквито в общината за щастие има /учители, медицински работници, ръководител на звено/. Особено важна стъпка се явява професионалното ориентиране, което се организира в УВЗ. Това значително увеличи през последните години учениците, които продължават средното си образование.

Общозвестни са причините за отпадането от училище.

Отпаднали ученици от УВЗ

Таблица №1

Учебна година	I ОУ	II ОУ	III ОУ	IV ОУ	ОУ с.Склаве	ОУ с. Дамян.	ОУ с. Катунци	НУ с. Поле н.	С У	ЗП Г	ПТ Г	Г - я	
2011/12	1	0	0	1	2	0	0	0	0	0	12	0	16
2012/13	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0	8	0	12
2013/14	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	8	0	10
Общо:	2	1	0	5	2	0	0	0	0	0	28	0	38

Справката е изготвена на 17.03.2015 год. по информация от директорите на УВЗ.

Отпаднали ученици от УВЗ

Таблица №2

Учебна година	I кл	II кл	III кл	IV кл	V кл	VI кл	VII кл	VIII кл	IX кл	X кл	всичко
2011/12 I срок	1		2		1			1			5
	2	2	1		3	2		1	1	3	15
II срок											
2012/13 I срок	1		1		1			2			5
	1				1						2
II срок											
2013/14 I срок	1			1	1	1	3	1			8
						2	1				3
II срок											
ОБЩО	6	2	4	1	7	5	4	5	1	3	38

Данните в таблица №2 са от РИО на МОН по класове.

Стои обаче нерешен въпроса с отпадналите от училище през годините, които са загубили всякакви навици и тяхната реинтеграция е изключително труден процес.

Сериозен е въпроса с качеството на образованието, което е следващата стъпка към интеграцията на малцинствата. Прави впечатление че учениците, продължили след осми клас завършват успешно средното си образование.

Община Сатовча

Всички деца от малцинствените групи, подлежащи на задължително образование посещават учебни занимания /детски градини и училища/.

Община Симитли

Общ брой роми в училищата в община Симитли -252 ученика, от тях социално уязвими -150 ученика, от тях отпаднали от училище -3 ученика

Общ брой роми в детските градини в община Симитли -97 деца, от тях социално уязвими -32 деца

Малък е процента на необхванатите деца , като причините са: ниска образователна култура на родителите; нисък социален статус на живот;

Проведени са работни срещи с деца и родители от ромски произход и други социално – уязвими групи. Родителите и децата бяха информирани и консултирани какви са техните задължения.

Община Струмяни

Постигната е устойчивост в процеса на интеграция, подпомагат се деца и ученици от социално слаби семейства. Чрез приобщаване и приемане на родители роми към образователния процес и засилване участието им в училищния живот са постигнати добри резултати и са обхванати почти всички подлежащи на задължително обучение и детска градина. Наблюдава се увеличение на броя на децата, владеещи български език и завършилите начално и основно образование.

Община Хаджидимово

Гарантиране на достъп до качествено образование в мултикултурна/интеркултурна среда – децата от ромски произход в община Хаджидимово са разпределени в СОУ „Никола Вапцаров“ гр. Хаджидимово. Няма обособено ромско училище, както и ромски паралелки. Обществен възпитател от МКБППМН работи с деца, при които има риск от отпадане от училище и образователната система. При констатиране на деца, които идват от чужбина или от друго населено място се предприемат съвременни мерки за информиране и интегриране на децата в образователната система – издирва се акт за раждане и апостил на документите от чужбина. В община Хаджидимово се подсигурият транспорт на ученици от населени места, в които няма училище до съответните населени места с училище.

Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система – повече от 92% от учениците от ромски семейства са обхванати в образователната система. Съществуват единични случаи, в които деца, които са повтаряли многократно 5-ти клас и в следствие се отказват, както и случаи на деца, които се ползват от родителите за отглеждане на по-малките бебета в семейството и поради това често отсъстват от учебни часове. Голяма част от децата, които имат затруднения и са със СОП се оценяват от комисия за и съответно се обучават по индивидуални програми.

Обхванати деца в детските градини – мнозинството от децата от ромските семейства са обхванати в ОДЗ „Надежда”, където активно работи с ромските семейства за обхващането на децата.

Подлежащи на записване в първи клас деца – всички деца, подлежащи на записване в първи клас се обхващат.

Обхванати в учебния процес в следващите години, отпаднали от училище – задължителното преминаване от 1-ви до 4-ти клас на всички деца съгласно ЗНП създава известни затруднения за деца, които по-бавно усвояват учебния материал, включително и за ромски деца, които имат за майчин език – турския език. Деца, които освен затрудненията с езика имат и специални образователни потребности постепенно натрупват големи пропуски в знанията и уменията от учебните програми. Когато това се съчетае и с по-нисък родителски контрол от страна на семейната среда, мотивацията на децата за обучение значително отслабва, в 5-ти клас започват да повтарят класа, започват

да бягат от училище и постепенно отпаднат. С много от децата, които имат риск от отпадане от училище работят обществени възпитатели от МКБППМН. Нямалучаи на отпаднали от училище ученици. Работата по всеки случай се води от екипи от всички заинтересовани институции – детска градина, училище, МКБППМН.

Община Якоруда

Работили са по Проект „Ние учим, пеем и спортуваме винаги заедно” в партньорство с училища и детски заведения, схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-4.1.05 “Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства”. Целта на този проект е превенция на отпадане от училище на децата в уязвимо положение и ромите, приобщаване и приемане на родители роми към образователния процес и ангажиране на родители на деца и ученици от малцинствата в училищния живот. Дейности: Осъществяване на обучения в дух на толерантност, чрез съхраняване и развитие на културната идентичност на децата в уязвимо положение; Работа с децата в уязвимо положение; Установяване на факторите, водещи до преждевременно отпадане от училище.

Във всички новосформирани по проекта клубове са включени деца от етнически малцинства; значително са намалели безпричинните отсъствия на ученици от ромски произход; създадена е благоприятна мултиетническа среда.

Ежемесечно се провеждат информационни кампании от обществените възпитатели към МКБППМН за по-пълно обхващане на ромски деца в предучилищните групи на територията на общината.

В училищата на територията на общината, реализиращи дейности по проект “УСПЕХ”, са включени ромски деца.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Оперативна цел: Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми и повишаване на здравни знания.

Специфични цели:

1. Превенции за ограничаване на заболяванията и намаляване на детската смъртност ;
2. Подобряване на медицинската помощ и здравните грижи на децата до 7 г., възраст
3. Повишаване участието на квалифицирани роми в здравните структури и програми
4. Повишаване броя на здравните медиатори в Благоевградска област *
5. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население;
6. Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население с фокус върху заразните и най-срещани социално значими заболявания;

7. Оценяване и наблюдение на здравното състояние на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства.

8. Увеличаване броя на здравно осигурените лица сред ромската общност.

9. Ограничаване на дискриминационно отношение и практики в лечебните и здравни заведения на територията на областта спрямо ромите.

10. Набиране на информация по проблема за здравеопазването на ромското население.

11. Повишаване равнището на знания, умения и мотивация сред малцинствата, относно опазването, поддържането и укрепването на собственото здраве.

2. 1. Изпълнение на областно ниво по данни на РЗИ – Благоевград:

Населението на Област Благоевград 31.12.2014 г. наброява 315 577 души, от тях здравно не осигурени са 64 357 души.

Общият брой на раждания на майки под 18 годишна възраст за Област Благоевград е 127 броя. Информацията по общини е:

„МБАЛ Благоевград“ гр. Благоевград – 24 раждания;

„МБАЛ ПУЛС“ АД гр. Благоевград – 0 раждания;

„МБАЛ Свети Врач“ ЕООД гр. Сандански – 28 раждания;

„МБАЛ Разлог“ гр. Разлог – 8 раждания;

„МБАЛ Рокфелер“ ЕООД гр. Петрич – 30 раждания;

„МБАЛ Иван Скендеров“ ЕООД гр. Гоце Делчев – 37 раждания;

Дейности за постигане на целите в областта на здравеопазването:

- Превантивни грижи за майчино и детско здравеопазване и подобряване на здравната помощ за новородените и децата в предучилищна възраст.
- Повишаване на здравните знания и информираност на ромското население
- Работа със семейства за придобиване на здравни умения и повишаване на тяхната активност при търсене на здравни услуги.
- Избор на здравни медиатори от ромската общност и тяхното обучение.
- Медико – социална работа с ромските жени и девойки – семейно планиране, здравно-просветна дейност.
- Мерки за борба със социално значими заболявания.
- Подобряване на контрола на заболяването Туберкулоза, сред ромската общност, чрез скрининг за риска, изследване за Туберкулоза и лечение.
- Разясняване на здравните права при провеждане на профилактичните прегледи на деца и ученици.
- Профилактични прегледи на здравно неосигурени, чрез включване в програми на Министерство на здравеопазването.
- Осъществяване на акушеро-генекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с ромско население.
- Вземане на мерки за ограничаване на Хепатит А в махалите с ромско население.

- Изграждане на капацитет и работа в общността за превенция и контрол на ХИВ, чрез услуги по консултиране и насочване за анонимно и безплатно изследване за ХИВ и инфекции предадени по полов път.
- Координирани действия между здравните институции, здравните медиатори и общопрактикуващите лекари за наблюдение и оценка на здравето състояние на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства.
- Ограничаване на дискриминацията в лечебните и здравните заведения спрямо ромите в Област Благоевград.

2.2. Изпълнение на дейности в рамките на приоритет „Здравеопазване” съгласно проведения мониторинг на Общинските планове за действие:

Община Банско

От личните лекари се провеждат на широко разяснителни дейности, с цел повишаване информираността по отношение на механизмите за здравето осигуряване, правата и задълженията на здравно осигурените лица, за подобряване на здравните нагласи и поведение. Проведени са две кампании за изследване с подвижна лаборатория за ранно откриване на ХИВ/ СПИН. Работи се да се осигурят здравни медиатори в ромската общност в гр. Банско и гр. Добринище /до този момент има отказ/.

Община Белица

Община Благоевград

За 2015 година по данни от отдел „Закрила на детето” има 24 непълнолетни майки. Извършват се посещения на тези майки е Детско отделение за групова работа.

Поставят се планови имунизации на деца и възрастни, извършват се профилактични прегледи, разглеждат се казуси от индивидуален характер / напр. консултация, подготовка на документи за ТЕЛК/. За 2015 година има данни за един мъж хоспитализиран в отделение по Гастроентерология и една жена в отделение по Неврология за лечение по ПМС 17, които в последствие са възстановили своите здравноосигурителни права и лечението на ПМС 17 е преустановено.

Двадесет лица са с индивидуални казуси от социален характер / напр. консултации, подготовка на документи, придружаване до социални институции, съдействие за ползване на социални услуги/.

Осъществяват се различни здравно-информационни мероприятия с цел превенция от различни заболявания. Във връзка със семейно планиране и сексуално здраве са обхванати 4 неосигурени жени, на които са направени прегледи и поставяне на спирали. По приоритет „Здравеопазване” кмета на Община Благоевград отпуска сума в размер на 500лв. за три неосигурени жени от ромската общност за поставяне на спирали. Провеждани са беседи във връзка със сексуално насилие и болести предавани по полов път. Периодично се правят бързи тестове за Хепатит, СПИН и други болести предавани по полов път в две възрастови групи : 12-18г. и 18+

По програма „Мисията възможна” от Българска агенция за семейно планиране се правят изследвания за болести предавани по полов път и при нужда се покрива лечението за Хепатит, провеждане на гинекологични прегледи /поставени на 40 жени от ромски

произход за 2015 година/ , поставяне на спирали, провеждане на беседи за полово предавани инфекции.

Община Гоце Делчев

Достъп до здравни услуги и програми – в община Гоце Делчев от 2014-та година работи Здравен медиатор, който първоначално беше по проект на Националната мрежа на здравните медиатори, а в последствие от 2015-та година премина като държавно делегирана дейност към община Гоце Делчев. Здравният медиатор осъществява тясна връзка с уязвими и рискови семейства и граждани от общината, като ги информира за всички възможни услуги и програми, които могат да бъдат полезни – включително програмата „Личен асистент”, „Помощ в дома”, услуги като Дома за стари хора, ЦНСТ за хора с умствено изоставяне и други социални услуги на територията на община Гоце Делчев. Също така здравният медиатор насочва хора от ромската махала, които имат сериозни здравословни проблеми към подходящи услуги и програми. При случаи на сериозни социални затруднения на семействата да поемат разходи за прегледи и лечение, община Гоце Делчев подкрепя с еднократни помощи такива семейства и уязвими лица. През последните 2 години бяха провеждани няколкократно безплатни ваксинации на деца, пропуснали ваксини от задължителния имунизационен календар. Това се извършваше чрез мобилен кабинет от РЗИ – Благоевград, който посещава на място ромската махала в град Гоце Делчев. Същевременно се осъществява тясна връзка с личните лекари на хората, и здравният медиатор съдейства за прегледи и изследвания, които трябва да се направят. През последните 2 години около 15 жени от ромски произход са се включили в програма за безплатно поставяне на спирали, при която консултативите се осигуряват от НМЗМБ, а прегледите от АГ-специалист се осигуряват от община Гоце Делчев.

Дял на здравно неосигурените лица – за съжаление има такива лица в община Гоце Делчев, включително и от ромски произход / не са правени официални изследвания, и към момента не могат да се дадат конкретни данни за дял на здравно неосигурените лица.

Дял на раждания на майки под 18 години -

Заболеваемост и др. здравни показатели – най-честите заболявания са заболяванията на сърдечно-съдовата система, диабета, белодробни заболявания.

Община Гърмен

Здравното обслужване на населението от община Гърмен се осъществява от 7 частно практикуващи лекари и 6 дентални специалисти. Всички медицински кабинети са модерно оборудвани. Въпреки това голяма част от ромското население от общината няма добра здравна култура. Бременните жени от ромски произход не посещават редовно женска консултация, не водят децата си на детска консултация и респективно не ги имунизират редовно. В общината няма информация за дяла на здравно-неосигурените лица от ромски произход. Предполага се ,че е доста голям. Здравно-неосигурени хора са от всички етноси, най-голям процент от този дял се пада на хората от ромски произход.

Община Кресна

Фокусът на специализираната здравна политика е насочен към ромската общност за подобряване на личното здраве – физично, психично и социално. Доколкото здравето е доказана функция на социалния статус, решаването на проблемите, свързани с него, са задача и приоритет не само на здравната система, а на всички сектори от обществения живот имащи отношение към намаляване на бедността и безработицата, повишаването на доходите, подобряването на инфраструктурата и на жилищно битовите условия, повишаването нивото на образование и др. Редица здравно-демографските проблеми на ромите са и проблеми на бедното българско население.

Община Петрич

Достъп до здравни услуги и програми

– гарантиран достъп до доболнична помощ, МБАЛ „Рокфелер“, филиал на Спешна помощ

Дял на здравно неосигурените лица, дял на ражданията на майки под 18 годишна възраст, заболяемост и други здравни показатели в общината, особености на местно ниво и др.

– дял на ражданията на майки под 18 годишна възраст – 5,83% (от общо 343 раждания);

– назначен здравен медиатор към община Петрич ;

Община Разлог

През 2015г. бяха назначени двама здравни медиатори към община Разлог които са изцяло разположени в ромската махала. Имат оборудван кабинет с интернет и компютър и са на разположение на ромите.

Съвместно с РЗИ-гр. Благоевград беше организирана кампания –Профилактични прегледи в ромската махала. Обхванати бяха 100 души, на които бяха направени лабораторни изследвания. На 76 жени им бяха направени АГ- прегледи. Изпълнител на профилактичните прегледи клиника” Лора”, разположиха Мобилни кабинети в Квартал „ Нов Път” в ромската махала.

Дял на ражданията на майки под 18 години.

Възраст на Майките	Брой на ражданията
14-години	1 брой
16-години	4 броя
17- години	3 броя
Общо раждания-2015г.	8 броя

Община Сандански

Община Сандански, ОПЛ и НПО, през месец декември договора със здравния медиатор е прекратен. Ще бъде направена е заявка за 2-ма здравни медиатори за следващата 2016 година. Провеждат се беседи с подрастващи и млади хора и техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност и за опасностите, които крие ранната бременност за майката и за бебето и за рисковете от родствени бракове.

Община Сатовча

Всички лица от малцинствените групи имат достъп до лекарски услуги.

Община Симитли

Работи се за навременна превантивни действия за намаляване на бременностите в юношеската възраст и родствените бракове. Провеждат се беседи с подрастващи и млади хора и техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, опасностите, които крие ранната бременност за майката и за бебето и рисковете от родствени бракове. През отчетения период има един регистриран случай на бременна непълнолетна.

Община Струмияни

Работи се за повишаване на здравната и екологична култура, намаляване на бременността в юношеска възраст, провеждат се здравни беседи с ученици и техните родители от личните лекари и здравните медиатори, за да се ограничат ражданията на непълнолетни. Обхванати са семейства с над три деца за съдействие за поставяне на безплатни спирали.

Осигурен е мобилен АГ кабинет и лаборатория за прегледи и изследвания на лица, които не са здравно осигурени.

Община Хаджидимово

- Достъп до здравни услуги и програми – в община Хаджидимово няма Здравен медиатор.
- Дял на здравно неосигурените лица – за съжаление има такива лица в община Хаджидимово, включително и от ромски произход / не са правени официални изследвания, и към момента не могат да се дадат конкретни данни за дял на здравно неосигурените лица.
- Дял на раждания на майки под 18 години -
- Заболеваемост и др. здравни показатели – най-честите заболявания са заболяванията на сърдечно-съдовата система, диабета, белодробни заболявания.

Община Якоруда

За подобряване на профилактичните дейности и повишаване на здравните знания и информираността на ромското население се работи по Проект „Разкриване на общностен център за деца и семейства в Община Якоруда”, в който е:

- Предоставен пакет от здравни и социални услуги, които са насочени към деца и техните семейства от уязвими групи, вкл. Ромската;
- Проведени беседи и консултации с подрастващите и техните родители;

От медицинските сестри, назначени в училищата и обществените възпитатели на МКБППМН периодично се провеждат беседи.

Проведени 3 беседи с родители от ромските квартали от личните лекари.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура

Специфични цели:

1. Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
2. Отреждане на нови територии за жилищно строителство с възможности за деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали;
3. Създаване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
4. Актуализация /изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени;
5. Проектиране и изграждане на техническа инфраструктура;
6. Изграждане и рехабилитация на социални жилища;
7. Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими семейства от домовете, които обитават;
8. Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.
9. Осигуряване на възможност за кредитиране за строителство и рехабилитация на жилищни сгради в ромските квартали;

3.1. Изпълнение на дейности в рамките на приоритет „Жилищни условия” съгласно проведения мониторинг на Общинските планове за действие:

Община Банско

Осигуряват се социални жилища за лица от ромската общност. Проучват се възможностите за създаване на общински жилищен фонд. Провеждат се кампании за информиране на гражданите за възможности за кандидатстване по европейски проекти и повишаване на енергийната ефективност

Община Белица

Община Благоевград

Няма данни за развитие.

Голяма част от жителите на махала „Предел” живеят в незаконни постройки, без канализация.

Община Гоце Делчев

Общ преглед на жилищните възможности и проблеми – мнозинството от ромските семейства имат добри /дори много добри/ жилищни условия – осигурена канализация, водоснабдяване, електричество, комунални услуги. Има протести от страна на Инициативна група от жителите на ромския квартал в град Гоце Делчев спрямо ЧЕЗ за високото разполагане на електромерите в махалата, които споделят, че нямат достъп до електромерите си и не могат да си проверяват изразходваната енергия.

Мерки за преодоляване на съществуващите проблеми – Самото географско разположение на ромския квартал в град Гоце Делчев е обособено между два ската и това създава известен риск от ерозия на почвата и в тази връзка се предвижда залесяване на района.

Община Гърмен

В община Гърмен живеят около 1600 роми. По-голямата част от тях живеят в селата Огняново, Дъбница, Хвостяне, Дебрен и Долно Дряново - около 900. Останалата част около – 700 са съсредоточени и живеят в квартал „Кремиковци“ - извън регулацията на с. Гърмен. Повечето от живеещите в селата, извън Гърмен са социализирани. Живеят в собствени домове, намират работа по-лесно, децата им по-редовно посещават учебните занятия в училищата и в детските градини. По-голям е проблемът на ромите от кв. „Кремиковци“ от Гърмен. В квартала има изградена канализация и вътрешно водоснабдяване на 60 %. Извършена е електрификация на кварталът, всеки желаещ се включва в инсталацията и си заплащат използваната ел. енергия. Голям е проблемът на там живеещите роми със статута на жилищата и земята около тях. Само десетина жилища са търпими, около 40 парцела са закупени от собствениците, а над 90% от къщите в кварталът са незаконно построени. През 2016 г. Общинска администрация ще предприеме действия по провеждане на срещи между заинтересовани институции, населението на Гърмен и кварталът, за набелязване на мерки по решаването на така наболелия през 2015 г. жилищен проблем на ромите от този квартал. Общината работи непрекъснато за повишаването на жизнения стандарт на ромското население.

Община Кресна

Няма данни за промяна.

Община Петрич

В град Петрич са налице урегулирани територии в регулационния план на град Петрич (общо 13 квартала), които са застроени и в които е изградена частично инженерна инфраструктура. В част от тях непрекъснато се изграждат нови постройки, които се застрояват дори и в улици. Подобна тенденция се наблюдава и на изток, извън регулационния план на град Петрич, където се застрояват земеделски земи, за които не е извършена процедура за промяна предназначението и няма подробен устройствен план. Всички нови постройки са в несъответствие с действащото законодателство.

За настаняване в съществуващия общински жилищен фонд са картотекирани 29 нуждаещи, от които 7 роми.

Мерки за преодоляване на съществуващите проблеми

- Одобрени 23 УПИ, предназначени за изграждане на нови жилищни сгради, заложи в ИПГВР като изграждане на социални жилища.
- 51 ромски семейства са настанени в общински жилища.

Община Разлог

В момента се приема Подробния устройствен план на общината и след това ще бъдат изградени социални жилища.

След влизането в сила на ПУП с решение на ОБС-гр. Разлог ще бъде учредено право на строеж на граждани в квартал „Нов Път” –гр. Разлог картотекирани като нуждаещи се от жилища. Общината не разполага със свободни жилища за настаняване на граждани с жилищни нужди.

Община Сандански

Установено е, че незаконните постройки на част от уязвимата общност е извън-регулация, в частни имоти-ниви, ливади и др. В посока на подобряване условията на живот на ромите е извършен основен ремонт на улици в квартала, където е съсредоточено ромско население, а именно: ул. „Персиан” на стойност 20 000 лв., Ул. „Синаница“ – 10 000 лв., ново изградена улица „Зарево” – 17 000 лв., детска площадка в кв. „Изгрев”, както и основен ремонт на физкултурен салон на III ОУ „Хр. Ботев”, в което се обучават 220 ученика от ромски произход /представляващи 28.80% от общия брой ученици/ на обща стойност 71 892 лв.

Община Сатовча

Всички лица от ромски произход имат собствени жилища, като има построен цял квартал в с. Сатовча. Няма бездомни и бедстващи лица.

Община Симитли

Установено е, че незаконни постройки на част от уязвимата общност са извън-регулация, в частни имоти-ниви, ливади и др. Правят се проучвания и анализ на проблемните терени и алтернативи за узаконяване.

Община Струмяни

Подобрява се съществуващата и се изгражда нова инфраструктура: Изграждане на 100 метра нова ВиК инсталация в ромската махала; Бетониране на площада и изграждане на тротоари.

Община Хаджидимово

- Общ преглед на жилищните възможности и проблеми – мнозинството от ромските семейства имат добри /дори много добри/ жилищни условия – осигурена канализация, водоснабдяване, електричество, комунални услуги. Няма сегрегирани райони в община Хаджидимово.

- Мерки за преодоляване на съществуващите проблеми – Населението от ромски произход обитава най-вече кварталите „Гумбата“ и „Квартал III“. Проблем се явява липсата на подходящ терен за изграждане на спортна площадка или общностен център. В следващия програмен период на Европейските фондове /2014-2020/общината ще продължи активната си работа за подготовка на проекти, които да са насочени към разрешаване на проблемите в ромските квартали.

Община Якоруда

1. Подобряване на съществуващата и изграждане на нова техническа и социална инфраструктура. Ремонт на ВиК инсталация и канализация в ромските квартали. Ремонт и реконструкция на пътната настилка. Асфалтирани около 2 км. улична мрежа в ромските квартали. Осигурено отстъпено право на строеж на 1 ромско семейство.

4. ЗАЕТОСТ

Оперативна цел: Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях

Специфични цели:

1. Осигуряване на достъп на ромите и друго живеещо при подобни условия население от областта до пазар на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост.

2. Ограмотяване, квалификация и преквалификация на роми и друго живеещо при подобни условия население, включително и на заети в професии, традиционно характерни за етноса /дърводобив, билкарство, цветарство, строителство и ремонт на покриви и пътища/.

3. Стимулиране на трудовата мобилност сред общността в областта за достъп до сезонни работни места и работни места в значими инфраструктурни проекти /селско стопанство, строителство на магистрала и пътища/.

4. Насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес.

5. Развитие и усъвършенстване на мрежата от трудови медиатори в общините с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население за активизиране на неактивните и продължително безработните лица.

6. Насърчаване на заетостта на "зелени работни места" чрез субсидиране на работни места в екологични дейности за създаване на качествена заетост и опазване на околната среда.

7. Задълбочаване на социалния и граждански диалог, привличане за партньори лидерите сред общността в областта, ромските НПО и бизнес субекти.

8. Наемане на служители от ромски произход в областните и общински държавни институции и служби.

9. Стимулиране на местните работодатели за наемане на работници от ромски произход;

10. Недопускане на дискриминация в сферата на трудовата заетост.

4.1. Изпълнение на областно ниво по данни на Дирекция „Регионална служба по заетостта“ – Благоевград за 2015 г. по Декадата на ромското включване, НП “Активиране на неактивни лица” и други проекти и инициативи за Благоевградска област.

Международната инициатива “Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015 г.” се реализира успешно в Република България, която декларира подкрепата си за пълноправното участие и принос на ромската общност за постигане на целите на десетилетието. Общата цел на Декадата на ромското включване е равноправно интегриране на ромите в обществото в четири направления – здравеопазване, образование, жилищна политика и трудова заетост. Необходимо е да се промени съществуващия образ на ромската общност със съвместните усилия на цялото общество. Тя е готова пълноценно да участва в общия европейски процес на интеграция и сближаване на народите.

Дейностите по Декадата на ромското включване за 2015 година се реализират съгласно утвърдения план от Агенцията по заетостта, със заложените количествени стойности по отделните инициативи, съобразно индикаторите в Националния план за действие по заетостта. Финансовото обезпечаване на включените в плана показатели са в рамките на предвидените средства за реализиране на програми и мерки за заетост и обучение.

На основание предвидените дейности за повишаване на конкурентоспособността, осигуряване на заетост, насърчаване на предприемачеството и други инициативи, насочени към регистрираните безработни от ромски произход, заложените в плана по Декадата на ромското включване, са определени съответните стойности на показателите в плановете на Дирекции “Бюро по труда” от Благоевградска област за изпълнение.

Изпълнението на показателите е продиктувано от необходимостта и желанието за подпомагане на социалната интеграция на ромската общност в обществото, чрез разрешаване на проблемите, свързани с високата безработица сред общността. Част от тези мерки са насочени към подобряване конкурентостта на трудовия пазар на безработните роми и създаване на условия за увеличаване на заетостта им.

От общо регистрираните безработни лица през 2015 година на територията на област Благоевград /6,9%/ от лицата при регистрацията им са се самоопределили, като роми, като са попълнили декларация за етническа принадлежност.

През периода месец януари – месец декември 2015г. в инициатива “Повишаване конкурентоспособността на ромите на пазара на труда” са включени 1 097 лица от регистрираните в Дирекции “Бюро по труда” роми от Благоевградска област – ДБТ – Благоевград, Разлог, Гоце Делчев, Сандански и Петрич. От тях 540 лица са участвали в повишаване на пригодността за заетост и квалификация на безработните роми, като мотивация за активно търсене на работа са преминали 416 лица, професионална ориентация – 54 лица, професионална квалификация – 29, а ключови компетентности-41 лица. На 557 лица от ромската общност, регистрирани като безработни, търсещи работа в дирекции “Бюро по труда” от Благоевградска област е осигурена подходяща заетост по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” – 90 лица и 168 роми

са включени в програми и проекти. Предвид ниското образователно и квалификационно равнище на лицата от ромския етнос, различните програми за заетост най-често са единствената възможност за трудова им реализация. Устроени на работа на първичен пазар на труда през отчетния период са 389 лица. Същите са започнали работа на обявени от работодателите свободни работни места. Лицата от наблюдаваната група са с ниско образователно равнище и без квалификация, поради това и реализацията им на първичния трудов пазар е проблематична. Въпреки това, трудовите посредници търсят възможности за устройването им на подходяща работа, отнасят се с необходимото внимание и подкрепа към тях. Психологът на ДБТ – Благоевград оказва методическа помощ и подкрепа и на Дирекции „Бюро по труда” – Разлог, Гоце Делчев, Сандански и Петрич по отношение мотивирането на лицата от ромската общност, регистрирани като безработни в бюрата по труда за придобиване на умения за успешно представяне пред работодатели и активно поведение на пазара на труда. Провеждат се срещи с представители на неправителствени организации, както и с експерти, работещи в Общинските администрации на област Благоевград и Областна администрация - Благоевград по проблемите на заетостта на ромското население, на които се оказва помощ и съдействие при информиране, консултиране и реализиране сред ромите на различни програми и проекти за заетост, насърчителни мерки за заетост и обучение и професионална квалификация по различни проекти и програми, съгласно Закона за насърчаване на заетостта и Националния план за действие по заетостта, както и по ОП “Развитие на човешките ресурси”.

През 2015 година на територията на Благоевградска област се изпълняват и дейности, предвидени в Национална програма “Активиране на неактивни лица”, които се реализират в четири дирекции “Бюро по труда” – Благоевград, Сандански, Петрич и Гоце Делчев. В ДБТ- Благоевград, ДБТ- Петрич и ДБТ- Гоце Делчев – работят по един ромски медиатор, а в ДБТ- Сандански – двама медиатора. Същите осъществяват контакти и подпомагат неактивните лица от ромски произход, регистрирани като безработни за активно поведение на пазара на труда, с цел тяхната трудова реализация. През отчетния период са проведени 48 информационни кампании с неактивни лица “Ела и се регистрирай в ДБТ”, на които са присъствали 217 лица. Проведени са 292 индивидуални неформални срещи с неактивни лица и 11 групови срещи. Общо са присъствали 149 неактивни лица. Проведени са 13 срещи с местни организации, в които са взели участие 27 институции. На проведените срещи са участвали представители на 6 неправителствена организация, 9 организации на социалните партньори, и 12 на работодателски организации. На срещите са коментирани възможностите и проблемите при наемане на работа на работници от ромската общност и бъдещи съвместни действия за устройването им в заетост.

Представителите на институциите са запознати с програмите за заетост и насърчителните мерки за заетост и обучение по реда на Закона за насърчаване на заетостта, подходящи за лица без образование и квалификация, както и с параметрите на схема “Подкрепа за заетост” на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”. Проведени са и 20 броя срещи с работодатели за предлагане кандидатури на неактивни лица от ромски произход за участие в програмата „Активиране на неактивни лица”. В резултат от проведените индивидуални и групови срещи с неактивните лица в ДБТ от област Благоевград са се регистрирали 219 лица. Проблемите при изпълнение на дейностите по НП “Активиране на неактивни лица” са свързани с липсата на образование сред ромското население, както и липсата на необходимата квалификация, изискваща се за обявените свободни работни места.

Определените лица съдействат за информиране, мотивация и подбор на неграмотни или с ниска грамотност лица за включване в обучение за огромяване или за класове от прогимназиалния етап.

През 2015г. по Национална програма „Активиране на неактивните лица“ работят ромски медиатори в общините Петрич, Сандански, Струмяни, Гърмен и Благоевград.

Информация за извършените дейности за 2015 г. по декадата за ромското включване, НП "АНЛ" и др. проекти и инициативи за Благоевградска област

ДБТ/ОБЩИНА	Повишаване конкурентоспособността на ромите на пазара на труда	Повишаване пригодността за заетост и квалификация на безработни роми, в т.ч. МО, ПО, ПК, КК	Започнали работа		
			Първичен пазар на труда	Програми и мерки за заетост и обучение .	ОПРЧР
01.01.2015-31.12.2015г.					
ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД	1097	540	389	78	90
<i>ДБТ-Благоевград</i>	209	99	74	12	24
Община Благоевград	139	78	40	8	13
Община Симитли	70	21	34	4	11
<i>ДБТ-Гоце Делчев</i>	343	208	104	22	9
Община Гоце Делчев	181	108	58	12	3
Община Гърмен	80	53	20	5	2
Община Хаджидимово	37	20	13	2	2
Община Сатовча	45	27	13	3	2
<i>ДБТ-Петрич</i>	196	146	49	0	1
Община Петрич		134	49	0	1
<i>ДБТ-Разлог</i>	169	26	77	32	34

Община Разлог	108	15	46	20	27
Община Белица	34	5	20	5	4
Община Банско	11	1	6	4	0
Община Якоруда	16	5	5	3	3
ДБТ-Сандански	180	61	85	12	22
Община Сандански	98	21	65	5	7
Община Струмьяни	81	40	19	7	15
Община Кресна	1	0	1	0	0

4.2. Изпълнение на дейности в рамките на приоритет „Заетост” съгласно проведения мониторинг на Общинските планове за действие:

Община Банско

Увеличен е броят на лицата, включени по програмите за озеленяване. За намаляване на безработните се възползват от програмите на Агенцията по заетостта /Бюро по труда гр. Разлог/.

Община Белица

Община Благоевград

Липсата на средно образование и квалификация на част от ромската общност е основна причина за безработицата сред тях. Около 50% от ромите са неосигурени, като от тях повечето са мъже на възраст между 40 и 60 години. От същият процент голяма част от жените са напълно неграмотни и необразовани

Община Гоце Делчев

Общо състояние на трудовата заетост – трудовата заетост на ниво сравнително ниско за страната. Брой регистрирани безработни, които са се самоопределили като роми са 37, но това число е според тяхното право на самоопределение. В действителност има и други регистрирани лица, които не са се самоопределили като роми. Не може да се каже, че има голям проблем с безработицата в ромския квартал – голяма част от хората работят в шивашки цехове, в търговията или сезонно в Р Гърция и други страни.

Причини за високия процент безработица – необразованост и липса на квалификация.

Мерки за намаляване на безработицата – безработните, които се регистрират в БТ – Гоце Делчев се насочват към подходящи програми и мерки за временна заетост и по ОП РЧР, както и към други фирми, организации и предприятия, обявили свободни работни

места. Здравният медиатор осъществява връзка с регистрираните безработни лица от ромската махала за своевременното подписване в Бюро по труда, тъй като при пропускане на подписи се налагат наказания и лишаване от право на регистрация за определен период.

Община Гърмен

Социалното включване и трудовата реализация на хората от ромски произход е един сред най-големите проблеми в нашата община. Това е един сложен и продължителен процес. Постигането на желаните резултати в тази насока е пряко свързано с преодоляването на редица проблеми, произтичащи от неблагоприятна образователни-квалификационни профили на тази група, търсещи работа лица, липса на трудови навици, липса на предприемачески умения и собствени ресурси за започване на собствен бизнес, ниска степен на мотивация, негативно отношение на работодателите към безработните от ромски произход.

Няма точни данни колко са безработните лица от ромски произход, тъй като такава статистика не се води, пък има доста хора, които работят в Гърция, сезонно на други места, но поддържат регистрация в бюрото по труда.

През изминалата година в общинска администрация по проект „Нови възможности за грижа“ - за предоставяне на услугата „Личен асистент „имаше назначени 3 човека. Все още безработицата сред това население е доста висока. Общината кандидатства по програма към „Бюрото по труда“ за градинари, общи работници и др. При одобрението на проекта част от тези хора, ще бъдат назначени на работа.

Община Кресна

Приоритетни мерки в това направление са:

- Мотивиране на обезкуражени лица за активно поведение на пазара на труда: ще продължат усилията за мотивиране на обезкуражени лица за регистриране в Бюрата по труда и активно търсене на работа. Специален акцент ще бъде поставен върху социална работа в общността, извършвана от ромски трудови посредници, НПО и др., за което държавата ще делегира ресурс;
- Предоставяне на посреднически услуги за намиране на работа: акцент ще бъде поставен върху посредническите услуги в общността като ще бъде подсигурана възможност за делегиране на ресурс на широк кръг от посредници (НПО и др.) за тази цел;
- Продължаване на програмите за субсидирана заетост: в общините и секторите, в които това е необходимо ще продължат програмите за субсидирана заетост като ще бъдат положени усилия за постепенен преход към устойчива заетост. Участието в програми за субсидирана заетост ще бъде обвързано с придобиване / повишаване на квалификацията;
- Реализиране на комплекс от мерки, насочени към придобиване и повишаване на професионалната квалификация: примерни дейности са комплексните програми от типа „Образование – квалификация – заетост”, програмите за стажуване и чиракуване и др.
- Създаване на специални преференции за работодателите, наемащи лица от не равнопоставени групи на пазара на труда
- Насърчаване на активното участие в ученето през целия живот, което ще направи гражданите от ромски произход по-адаптивни на пазара на труда.

Община Петрич

Общо състояние на трудовата заетост. Брой безработни. Причини за висок процент безработица. Мерки за намаляване на безработицата

През 2015 г. общо безработните лица в община Петрич са били 3 000, от които роми 32%. Основни причини за безработицата при ромите са ниското образование, липсата на квалификация, както и липсата на квалификационни курсове и програми.

През 2015 г. в различните дейности по осигуряване на заетост на ромите през Д“БТ“ са обхванати 196 лица, от които:

- За повишаване на пригодността за заетост и квалификацията на безработни роми чрез включване в обучения – 146 лица;
- Осигуряване на заетост на ромите, търсещи работа – 50 лица, като от тях 49 са устроени на първичния пазар на труда и 1 чрез включване в ОП „РЧР“.

Община Разлог

Общото състояние на безработните в Област Благоевград е -20 904 души.

В Община Разлог безработните са 1335 или 13,6% към 30.11.2015г.

За намаляване на безработните се възползват от програмите на Агенцията по заетостта /Бюро по труда гр. Разлог/, по които ще бъдат наети 65 лица цялата община, като ще бъдат разпределени пропорционално в гр. Разлог и 7-те села на територията на общината.

Община Сандански

Община Сатовча

При реализиране на проекти за заетост се ангажират приоритетно лица от малцинствени групи в подходящи за тях позиции.

Община Симитли

Профилът на безработицата на територията на общината показва тенденция за постоянна регистрирана безработица на ниско квалифицираните и/или без квалификация жители на общината. Съотношението между икономически активното население в община Симитли регистрираните безработни представлява 18,59% към декември 2015г. Приблизително 16 % са от ромски произход.

За 2015 г. по проекти бяха включени както следва:

- НП“АХУ” /лични асистент/ на територията на община Симитли са назначени 9 лица , като от тях 6 са роми.

-“Регионалната програма за заетост и обучение “ за 2015г. са назначени 10 лица, като 3 са роми.

- По Компонент 2 към Читалището в гр. Симитли са работили 2 лица, като от тях 2 са роми.

- По проект “Нови възможности за грижа” по ОП“РЧР” към община Симитли са назначени 27 лица като лични асистенти, от които 2 роми.

- По проект "Шанс за работа - 2015" в обучение за социален асистент с осигурено стажуване в детски градини на територията на община Благоевград, бяха включени и 2 роми от община Симитли.

- По други проекти като "Уча и успявам в България", "ПРО-Шанс", "Посоки" за обучение бяха включени още 7 роми.

- По схема "Младежка заетост", проект "Подкрепа за заетост" бяха включени 3 роми.

В курс за придобиване на квалификация за професия „Камериер – първа квалификационна степен“ по проект за „Професионално обучение на жени с нисък социален статус“ бяха включени 3 роми

Община Струмяни

Към БТ е назначен експерт от ромски произход за обхващане на безработни лица и регистрирането им с цел подпомагане обхващане на безработните лица в програми за заетост.

С приоритет по програмите за заетост се назначават лица от ромски произход, Назначени са роми по програма „Личен асистент“

Община Хаджидимово

- Общо състояние на трудовата заетост – трудовата заетост на ниво сравнително ниско за страната. Брой регистрирани безработни, които са се самоопределили като роми са 101, но това число е според тяхното право на самоопределение. В действителност има и други регистрирани лица, които не са се самоопределили като роми.

- Причини за високия процент безработица – необразованост, липса на квалификация, културални обусловености.

- Мерки за намаляване на безработицата – безработните, които се регистрират в БТ – Хаджидимово се насочват към подходящи програми и мерки за временна заетост и по ОП РЧР, както и към други фирми, организации и предприятия, обявили свободни работни места.

Община Якоруда

По различни схеми на ОП „РЧР“ на работа са назначени лица от ромската общност.

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Оперативни цели: 1. Гарантиране правата на гражданите, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на дискриминация.

Социални услуги, насочени към защита правата на децата, повишаване на родителския капацитет и работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове, създаване на условия за развиващи капацитета дейности и увеличаване на възможностите за социализация.

Община Банско

Информирани на лицата от етническите малцинства за правата на детето. Превенция срещу домашното насилие

Община Белица

Община Благоевград

Децата от ромската общност имат гарантиран достъп до всички училища и детски градини. Няма данни за проява на сегрегация от страна на учебно заведение или педагогически персонал. В случай на възникване на подобен проблем се сезират съответните органи.

Община Гоце Делчев

Мерки за спазване на върховенството на закона – няма специални мерки, всички са равнопоставени пред законовите разпоредби. Има районен инспектор от РУП – Гоце Делчев, който отговаря за ромския квартал.

Мерки за преодоляване на всички форми на дискриминация – община Гоце Делчев активно работи за превенция и преодоляване на формите на дискриминация. Празнуват се всички празници на всяка от общностите, живеещи в общината – както християнските, така и мюсюлманските, така и националните, официални и световни празници. Широко е отбелязването на 16 ноември – Световният ден на толерантността – подготовка на инициативи с ученици, предаване по общинското радио, изработване на рисунки по темата за толерантността, анкетиране на минувачи по улицата;

Мерки за преодоляване на езика на омразата – няма прояви на екстремизъм и омраза в хората. Отбелязват се различни световни дни, свързани с насърчаване на децата и хората да бъдат толерантни и да се отнасят с уважение един към друг.

Община Гърмен

Както в цялата страна, така и в община Гърмен, законите се спазват и прилагат еднакво за всички живеещи на територията на общината. Конституцията на Република България, Закона за защита от дискриминация и редица други закони и подзаконовни нормативни актове, гарантират равните възможности и защита от дискриминация за всички, независимо от тяхната етническа принадлежност, пол, възраст, здравно състояние, вероизповедание, сексуална ориентираност и други признаци.

Община Кресна

Община Петрич

Мерки за спазване на върховенството на закона – няма данни

Мерки за преодоляване на всички форми на дискриминация

Проведена изнесена приемна с регионалния представител на КЗД;

В рамките на проект „Нашият живот в нашите ръце“ е организирана кръгла маса от фондация „Ромска солидарност“ на 29.04.2015 г. с акцент изпълнението на общинския План за действие. В резултат са изведени приоритети от Местна застъпническа група.

Мерки за преодоляване езика на омразата – няма данни

Община Разлог

Община Сандански

Община Сатовча

Нямат проблеми от подобно естество.

Община Симитли

За подобряване на ефективността на работата на полицейски служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека са обучени и проведени занятия за превантивна работа на всички полицейски служители в УП – Симитли.

Реализират се програми и проекти насочени към утвърждаване на толерантни етнически отношения 12 ромчета са включени в детско-юношеската школа по футбол, 14 са включени в спортен клуб „Малки шампиони” – Симитли.

За подобряване представителството на хора от ромската общност в местните институции, образовани, дипломирани и специалисти двама / с висше образование/ са назначени на работа в социалните заведения в гр. Симитли, а 7 са назначени в общинска администрация.

Община Струмяни

Община Хаджидимово

- Мерки за спазване на върховенството на закона – няма специални мерки, всички са равнопоставени пред законовите разпоредби. Има районен инспектор от ПУ – Хаджидимово, който отговаря за ромския квартал.

- Мерки за преодоляване на всички форми на дискриминация – община Хаджидимово активно работи за превенция и преодоляване на формите на дискриминация. Празнуват се всички празници на всяка от общностите, живеещи в общината – както християнските, така и мюсюлманските, така и националните, официални и световни празници. Широко е отбелязването на 16 ноември – Световният ден на толерантността – подготовка на инициативи с ученици, предаване по общинското радио, изработване на рисунки по темата за толерантността, анкетиране на минавачи по улицата;

- Мерки за преодоляване на езика на омразата – няма прояви на екстремизъм и омраза в хората. Отбелязват се различни световни дни, свързани с насърчаване на децата и хората да бъдат толерантни и да се отнасят с уважение един към друг.

Община Якоруда

Провеждане на дискусии, обсъждания, ролеви игри на теми: „насилието в училище и извън него”; „междудличностните отношения”; „асоциални прояви и последствията от тях”. Оказване на професионална подкрепа на деца, които са регистрирани в Детска педагогическа стая.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

Оперативни цели:

- 1. Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност.***
- 2. Промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата“ в печатните и електронни медии.***
- 3. Показване на добри примери и практики свързани с / в ромската общност на територията на областта.***

6.1. Изпълнение на областно ниво по данни на Регионален експертно-консултантски и информационен център „Читалища” – Благоевград.

Читалищата са основен фактор в развитието на местната култура и образование и получаване на информация. Те имат огромен потенциал да способстват за задоволяване на определени културни и образователни потребности и за засилване на гражданското участие. Те се оказват призвани да се превърнат във важен фактор за обществена промяна.

Новите предизвикателства, които стоят пред читалищата, трябва да спомогнат те да се превърнат в по-добро място за неформално образование, традиционна култура, достъп до информация, разпространение на книги и др. Нещо повече - целите и задачите са насочени към тяхното израстване свързани с новите предизвикателства за активиране на гражданското общество. Със статута си на самоуправляващи се културно-просветни сдружения изпълняващи не само местни и регионални, но и държавни задачи в областта на културата, пред тях се осигуряват възможности за реално самоуправление и гражданско участие. Многобройните прояви, които читалищата осъществяват, не са затворени само за техните членове и самодейци, а за хората от всички възрасти и социално положение. Те все повече ще променят своя облик с модернизиранието си за укрепването на читалищната дейност. Така ще допълнят своите услуги и разнообразят дейността си с нови инициативи.

Включването и реализацията на услуги в социалната сфера и изграждане на информационни мрежи ще спомогнат за навлизането на инициативата „Учене през целия живот”, която да допълни със съдържание новата мисия на читалището.

Сериозно внимание трябва да бъде отделено и на подрастващите поколения с реализирането на образователни програми, срещи с книгата, здравни беседи, интерактивни игри, образователни и развлекателни инициативи. Включване на повече деца и младежи за активното им участие в живота на населеното място.

Читалищата трябва да продължат да партнират и да инициират партньорства с общини, културни и образователни институции, местни власти, неправителствени организации, бизнеса по места, като се реализират добри практики и инициативи за разширяване обхвата на дейност в обществено значими сфери и приоритетни области (стимулиране на читалищни дейности, формиране на читалището като място за общуване и контакти, дарителски акции, социална и културна интеграция на

различни социални общности, изграждане на информационни центрове, участие в проекти и програми).

Приоритетни дейности:

- Утвърждаване на обществените библиотеки като информационно-образователни центрове;
- Достъп до информация и комуникация в услугите на библиотеките
- Обновяване и обогатяване на библиотечните фондове и по-задълбочената работа с читателите.
- „Глобални библиотеки”- превръщане на библиотеките в модерни информационни центрове, в които книгата да комуникира успешно със съвременните информационни технологии
- Библиотеката – връзка със света, място за доброволен труд, култура и социални дейности
- Библиотеката – място за информация и знание, партньор на местната власт в представяне на информация за гражданите

Художествена самодейност:

- Запазване на традициите и обичаите чрез издирване, възстановяване и популяризирането им чрез различни културни прояви и форуми;
- Запазване и обогатяване на съществуващите групи и форми по интереси към читалищата - привличане на млади хора и стимулиране на таланта им
- Разширяване обхвата на населението и включване на повече деца и младежи за активното им участие в живота на населеното място.
- Читалището естествено място за неформално обучение и възпитание, редица възможности за извънучилищна и извънработна форма за занимания с музикално-фолклорни, художествено-творчески и други дейности.
- Разширяване ролята и дейностите на читалищата в малките общности в отговор на новите потребности на населението
- Подкрепа на читалищата в търсене на нови модели и механизми за самоподпомагане, чрез които да се укрепи институцията и нейните възможности за оцеляване.
- Стимулиране на читалищата в процесите на изграждане на гражданско общество.
- Извеждане на нови модели за развитие и взаимоотношения с местните общности, като се активизира обществения интерес към читалищата
- Единствени културни институти в малките населени места, притежаващи материална база, която може да бъде използвана за различни прояви и дейности. Включване на читалищата към проекти и програми реализирани от съответните общини, за осъвременяване и ремонт на читалищните сгради.
- Повишаване на интереса и информираността на работещите в читалищата към възможностите и начините за финансиране по Европейските фондове и програми.

6.2. Изпълнение на дейности в рамките на приоритет „Култура и медии” съгласно проведения мониторинг на Общинските планове за действие:

Община Банско

Съдебно регистрираните читалища в Община Банско са 5 на брой и в петте читалища в общината функционират библиотеки, като приблизителния брой на читателите е 1200, като голяма част от тях са деца и младежи от 5- 14 години. Читалищните библиотеки са средище, в което обществеността се запознава и със съвременното творчество на поети, писатели, художници чрез организираните срещи, презентации, изложби, организиране на конкурси за детска рисунка, търсят се разнообразни и интересни начини за привличане на младите читатели в библиотеките. В читалищата в община Банско има създадени повече от 14 самодейни групи. Това са певчески групи, танцови състави, инструментални групи, индивидуални изпълнители и инструменталисти. Групите са съставени от деца, младежи и възрастни хора, които участват в организираните културни прояви. Всички те развиват своя талант, участвайки във всички местни празници и инициативи, литературно-музикални програми, спортно-развлекателни мероприятия, детски забавления. Традиционни са изявиите им на регионални, национални и международни фолклорни фестивали; събори и конкурси; музикални празници, танцови турнири и фестивали на изкуствата.

Подкрепящи дейности за включване на деца от етническите групи в кръжоци и дейности по интереси. Включени са деца от ромската общност в различни читалищни групи

Община Белица

Народно читалище „Георги Тодоров – 1885” гр. Белица е едно от най-активните читалища в Област Благоевград. В дейността си съчетава проявите на художествена самодейност с множество поети и изпълнени ангажименти по отношение на устойчивото развитие на общината – наличието на зала, в която се помещава туристически информационен център и сграда за музейна сбирка. Завишена субсидирана численост за 2015 г. за художественотворческа и организационна дейност са получили следните читалища: читалище „Зора 2011” с Краище, читалище „Възрожденец 2011” с. Дагоново, читалище „Искра 2011” с. Горно Краище и читалище „Пробуда 2011” с. Бабяк. Читалището в гр. Белица е и асоцииран партньор в проекти на Община Белица, генерира приходи и от общината, от участие в проекти, от наеми, получено е и спонсорство за закупуване на литература. Регистрирани членове на читалищата в общината са 252-ма.

В читалището се развива богата обучаваща дейност – школи по китара, йоника, вокално пеене, детски театър, танцов фолклорен състав, младежки състав за характерни и класически танци. Ансамбълът за народни песни и фолклорният оркестър, както и фолклорните певчески формации, участват в събора „Пирин пее”, в местността Предел и във Фестивала на мъжките фолклорни групи.

Читалището в гр. Белица е едно от малкото читалища в област Благоевград, в което има краеведски клуб. Също така е сформиран кръжок „Децата пазят природата и традициите” с насоченост към изучаване на фолклор, екология и туризъм. Като нова дейност е клубът по аеробика и работата с хора в неравностойно положение.

Община Благоевград

На територията на Община Благоевград са регистрирани в регистъра към Министъра на културата 10 читалища, като 8 от тях са единствени културни институции в населеното място, а две са в гр. Благоевград - НЧ „Никола Вапцаров 1866”, НЧ ”Виртуален свят -15.11.2004 г.”. Читалищата са извършили пререгистрация в указания

от ЗНЧ срок. Без щатна бройка е читалището в с. Българчево и новосъздаденото читалище „Европа-2014” в с. Мощанец. Освен държавния бюджет, читалищата в селата нямат собствени приходи от други дейности, не получават средства от наеми, генерират минимални приходи от членски внос. В девет от читалищата в Община Благоевград функционират библиотеки, като приблизителния брой на читателите е 2000, като голяма част от тях са деца и младежи. Библиотечния фонд възлиза на около 160 000 библиотечни единици.

Активно е участието на самодейните групи в празници и фестивали, което е доказателство, че читалищата имат водещо място в опазването и развитието на културните ни ценности. В НЧ ”Никола Вапцаров 1866” гр. Благоевград са сформирани школи и художествено-творчески колективи както следва: Детска музикална школа с класове по: пиано, китара, мандолина, цигулка, орган, солфеж, с над 80 деца и 14 творчески състава с над 400 самодейци. В читалищата в селата Бело поле, Рилци, Падеж, Логодаж и Селище са обособени 4 школи за народни танци и изворен фолклор, 2 сурвакарски групи, 5 групи за автентичен фолклор и детски клуб ”Млади таланти”. През 2014г. НЧ ”Иван Чаушки 1939” беше домакин на Национален Кулинарен Фестивал „Пъстра трапеза на гости на моя град 2014“.

Всички читалища са участвали във фестивалите „Пирин пее 2014“, „Струма пее 2014“- общ. Невестино, „Малешевото пее и танцува“ с. Микрево.

Самодейците от НЧ ”Никола Вапцаров 1866” взеха участие в национални и международни конкурси и фестивали:

През 2015 година са организирани множество фестивали, тържества и чествания на ромски празници и във връзка с развитието на културната идентичност на ромската общност. Най –големите и важни събития са Херделези /6 май – Гергьовден/ и Децата на слънцето / 8 април – Международен ден на ромите/

За развитие на толерантност, ромските деца взимат активно участие и в отбелязването на други събития.

Община Гоце Делчев

В Община Гоце Делчев са регистрирани в регистъра към Министъра на културата 8 читалища, разполагат с 50 бр. компютри, 17 бр. принтери, с 1 факс и 1 скенер, 5 бр. ксерокс и 1 бр. мултимедийни устройства. Читалищата предлагат интернет услуги в населените места.

Във всички читалища функционират читалищни библиотеки, чиито основни дейности обслужват местното население и задачата им е събиране, обработване, съхраняване и предоставяне на библиотечния фонд, извършване на справочно – библиографска дейност, работа с читатели, организиране на културно-информационна дейност с образователна и социална насоченост.

Привличането на ученици и млади хора е друг техен приоритет за получаване на трайни навици за четене и знания. В тази посока библиотеките предлагат нови форми, като интернет услуги, литературни четения, лятна занималня за малките.

Обособени са читалищни творчески състави и школи както следва:

1. НЧ „Просвета -1865”гр. Гоце Делчев - Школи по народни танци, школи по пиано, кавал, гайда, тамбура и китара, школа по изобразително изкуство и Детски хор;

2. НЧ „Петко Рачев Славейков -1938” с. Брезница - Мъжка и женска фолклорна група, Клуб по кулинарство;
3. НЧ „Никола Йонков Вапцаров -1927” с. Мосомище - 3 групи за народни танци, 2-групи - автентичен фолклор, клуб „Сръчни ръце”;
4. Народно читалище „Изгрев – 1930” с. Баничан- Клубове за бродерия и плетене на пет куки, Детска фолклорна група и смесена фолклорна група;
5. Народно читалище „Яне Сандански – 1978“ с. Лъжница - самодейни певчески състави;
6. Народно читалище „Пенчо Славейков - 2008” с. Брезница - Мъжка фолклорна група, Женска танцова група;
7. Народно читалище „Отец Паисий - 1931”с .Корница - Народно пеене и танци, сатирични дейности;
8. Народно читалище „Възраждане“ с. Баничан - Театрален клуб, кръжок по готварство, кръжок по плетачество, Грижа за автентичен фолклор.

Културните прояви на групите и школите са насочени към развитието на художествената самодейност в общината., както и към национални и международни изяви. Традиционно е присъствието на фестивалите: Летен фолклорен фестивал, „Еньовден” село Делчево, „Пирин пее – 2014“, Детски фестивал „Пролет в Неврокоп”, Фестивал на народни танци гр. Гоце Делчев, Детски фестивал „Слънце иде” с.Дрен

Международни фестивали - Балкански фестивал гр. Неделино, „Малешево пее и танцува”, Национален фестивал „Живо наследство”, Фестивал на класическата китара гр. Гоце Делчев и гр. Кюстендил, Фолклорни фестивали в Република Турция, Република Македония, Фестивал Културна мозайка „Неврокопски панаир” гр. Гоце Делчев, Първи фестивал „Пролет в Неврокоп” организиран от НЧ „Просвета -1865” и община Гоце Делчев, участие в Радио Благоевград и ТВ канал Родина, гр. Одрин Турция. Признание за неуморният им труд са отличията получени на тези фестивали. Ежегодните традиционни прояви и културни празници съдействат за изява на съществуващите самодейни групи и индивидуални изпълнители, създава се възможност за обмяна на програми и добри практики и не на последно място приемственост между различните поколения за съхраняване и популяризиране на българския фолклор и развитие на различните изкуства. Такива са гостувания на самодейни състави в съседни населени места, размяна на културни програми между читалища, съвместни чествания на празници.

Дейности за запазване и развитие на културната идентичност на ромската общност – официалните празници на общността се уважават и посещават от представители на общината и се подкрепят съгласно нуждите на общността.

Община Гърмен

Съдебно регистрираните читалища в община Гърмен са 10 на брой, като 8 от десетте читалища в общината притежават собствени сгради. Сградния фонд се поддържа с ограничени финансови средства По проект „Глобални библиотеки” са оборудвани с компютри 7 от читалищата в общината. Техниката с която разполагат читалищата е: компютри 34 бр., принтери 7 бр., скенер 3 бр., мултифункционални устройства 3 бр., лаптоп 1 бр. Интернет има във всички читалища с изключение на НЧ „Светлина 1865”, с. Ковачевица. В девет от десетте читалища функционират библиотеки с доста богат

фонд, който възлиза на около 59 300 тома, а броя читатели е над 2230 души. Посетители в библиотеките и читалните са предимно младежи на възраст от 5 до 29 години.

В рамките на празниците на Община Гърмен в общинското читалище “Искра 1924” – с. Гърмен се провежда “Седмица на детската книга и изкуствата за деца”, която дава възможност за изява на детското творчество и талант. Наличието на компютри в повечето от библиотеките дава възможност за предоставяне на различни услуги за обществото и привличане на млади хора. Има добре развита художествена самодейност, функционират 8 състава за народни танци, 6 певчески състава, театрални кръжоци, школа за нар. танци, школа по тамбура, школа за модерен балет, клуб „Природа”. Читалищата поддържат традицията за отбелязване на значими събития, като основни партньори в тях са кметствата и училищата. Фолклорните състави се включват и в местни, регионални и национални празници;

В училищата на община Гърмен се организират и провеждат много тържества по различни поводи. Участия в тържествата вземат и децата от ромски произход. Об А Гърмен организира през третата седмица на м. април празници на общината. Финалът на празниците е провеждането на международен фолклорен фестивал, в който участие вземат и самодейци от ромски произход. В края на м. декември се провежда инициатива “Да подадем ръка”, която е с благотворителна цел за сираците от общината. Участие вземат и хора от ромски произход.

Община Кресна

Съдебно регистрираните читалища в Община Кресна са четири на брой, три от тях притежават собствени сгради. В четирите читалища в община Кресна функционират библиотеки. Библиотечния фонд наброява около 35 295 т. литература, а читателите са над 556 човека. Към НЧ „Култура 1932”, гр. Кресна съществува клуб „Приятели на книгата”, който се включва активно в различни мероприятия свързани с четенето. По проект, финансиран от ФРМС, в читалището в гр. Кресна от години функционира и Център за административни и информационни услуги, който е в помощ на местното население.

Въпреки малкия си брой, читалищата в Община Кресна имат богат културен календар, в който основна роля има НЧ „Култура 1932”, гр. Кресна. Към него функционират: Школа по народни танци, Школа за мажоретки, Клуб за фолк-фитнес, Клуб приятели на библиотеката, Детски танцов състав, Младежки танцов състав, Мажоретен състав, Мъжка фолклорна група, Женски народен хор, Народен оркестър, Група за автентичен фолклор. Читалищата се включват в местни и регионални събития, чествания празници като по значими са: 15 национален конкурс „Южни слънца”, гр. Петрич, „Между три планини”, гр. Банско, Национален събор „Пирин пее 2014”, м. Предел, Фолклорен фестивал, гр. Приморско.

Община Петрич

На територията на Община Петрич са регистрирани в регистъра към Министъра на културата 26 читалища, като 3 от тях са в гр. Петрич, 2 в с. Беласица, 2 в с. Марикостиново, а останалите 19 читалища са единствени културни институции в населеното място. Читалищата в Община Петрич работиха по програма „Глобални библиотеки” и 5 от тях получиха компютърни конфигурации и разполагат с Компютри-

60 бр., Принтери-14 бр. ,Мултифункционални устройства-5 бр., Мултимедии–3 бр. Ксерокс-10 бр. Във всички читалища на територията на общината функционират библиотеки, чийто библиотечен фонд наброява около 250 000 библиотечни единици и 4000 читатели. Библиотекарите използват различни форми за привличане на нови читатели сред младите хора, за създаване на трайни навици за четене и получаване на знания и умения.

Читалищата са едни от най-активните културни центрове, в които се предлагат форми за усвояване на знания и умения, свързани с неформалното учене през целия живот. Сформираниите кръжоци, клубове, школи, певчески и танцови групи са достъпни за всички възрастови групи. Това ги прави място за развитие на творческия потенциал и опазване на културните ни ценности.

В Община Петрич функционират повече от 40 певчески фолклорни групи и танцови състави, които са разделени по възраст, над 20 школи, в които са включени освен певчески групи за изворен фолклор, и класове по поп и джаз пеене, клас пиано, 2 класа китара, клас цигулка, клас мандолина, клас акордеон, клас народно пеене, Клуб за модерни танци и балет „Кристал”, Китаро-мандолинен оркестър, ВИГ „Серенада”, ДВГ „Съншайн”, кръжоци-3, тамбуражки оркестри - 2, кукерски групи - 2, естрадно-сатирична група и други състави.

Всички те участват в ежегодните традиционни събори и надпявания, като поддържат духовния живот в общината. Многобройни са и изявиите им в престижни национални и международни конкурси и фестивали, в телевизионни предавания и записи на видео клипове.

Опазването на нематериалното наследство (песни, танци, поговорки, мелодии, фотоси, материали) е техен приоритет, който се развива в посока издирване и защита на носителите на съответните знания и умения, с цел да се насърчи тяхното участие в процеса на приемственост, запазване и популяризиране историята на родния край и краеведческата дейност. Читалищата са място за съхраняване на нематериалното културно наследство и предаването им във времето.

Дейности за запазване и развитие на културната идентичност на ромската общност

Подкрепа за дейността на изградения в ромските квартали Общностен център;

Подкрепа за дейността на самодейните групи на ромите, функциониращи в града.

Община Разлог

Съдебно регистрираните читалища в Община Разлог са 10 на брой. На територията на град Разлог функционират 2 читалища, „15.IX.1903 г.- 1909 г.” и читалище „Развитие 2004”, в ромския квартал на града. В с. Годлево, общ. Разлог също са съдебно регистрирани и функционират две читалища. Осем от десетте читалища в община Разлог притежават собствени сгради, които са в относително добро състояние. Техническата база на читалищата се състои от 29 компютри, 10 принтера, 4 скенера, 6 мултифункционални устройства, 3 мултимедии.

В седем от читалищата в Община Разлог функционират библиотеки, като библиотечния фонд възлиза на около 128268 тома литература, а читателите са приблизително 1300 души.

Изключително богат, разнообразен и интересен е културният календар на читалищата в Община Разлог. Наред с художествената самодейност в читалищата

съществуват различни школи, кръжоци, клубове по изкуства и интереси, в които се включват активно млади хора. Към читалищата в Община Разлог функционират 26 танцови състава, 20 певчески състава, 9 музикални състава, 4 литературни кръжока, 3 театрални състава, различни по интерес и насоченост школи и кръжоци. Читалище „15.IX.1903 г.- 1909 г.” гр. Разлог привлича младите хора и през лятото, когато инициира и провежда курс по моделиране, шах на открито, курс по рисуване, курс по народно пеене, детско театрално студио, обучение по английски език за деца, безплатен интернет за деца и възрастни в библиотеката. Интересна инициатива в която читалище „15.IX.1903 г.- 1909 г.” гр. Разлог е организатор и партньор в лятна академия за изкуство „Огънят на Орфей” с представители на 15 страни, чиято цел е да подпомага млади таланти в творческо израстване. Организирант се майсторски и творчески класове с преподаватели от България, Австрия, Русия, Холандия, Швейцария, САЩ.

В ромската махала в гр. Разлог в квартал „Нов път” се организират тържества по повод ромската Нова година – Банго Васил и по повод 8- април Международния ден на ромите се организират тържества. Във Читалище „ Развитие” в ромската махала се организират курсове за най -малките по рисуване, курс по танци.

Община Сандански

В Община Сандански има регистрирани 20 читалища. Всички читалища имат функциониращи библиотеки. Общият книжен фонд за 2014 г. възлиза на 229359 библиотечни единици, читателите са около 2457 човека. Библиотекарите участват активно в търсене на възможности и обучения за повишаване на квалификацията си и привличане на нови читатели, особено сред децата.

В НЧ „Отец Паисий - 1919” гр. Сандански самодейните състави са Детска вокална група, Детски народен хор, Ансамбъл за народни песни и хора / Танцов състав – 26 души, оркестър – 6 , мъжка певческа група – 9, женска певческа група – 12/, китара-мандолинен оркестър, 3 женски групи за автентичен фолклор, женска група за популярни песни, драматичен театър. Школите също са посещавани активно: школа за народни танци – 103 деца, за модерни танци – 154 деца, школа по пиано – 8, солфеж – 9, китара – 10, изобразително изкуство – 5, курс по езикова култура – 10. Като нова разкрита дейност - в с. Петрово – Дневен център за духовна и социална интеграция. В с. Левуново има курс по компютърна грамотност.

Община Сатовча

Съдебно регистрираните читалища в Община Сатовча са 8 на брой, като цяло сградите им се поддържат с ограничени финансови средства. От работата си по Програма „Глобални библиотеки”, 6 от 8 читалища са оборудвани с Компютри-31 бр., Принтери-4 бр., Скенери-2 бр., Мултифункционални устройства-5 бр. и Мултимедии-6 бр.

И в осемте читалища в Община Сатовча функционират библиотеки, като приблизителния брой на читателите е 3500, като 2000 от тях деца и младежи от 5- 14 години.

Библиотечния фонд за 2014 г. възлиза на около 71 000 библиотечни единици.

Читалищата в Община Сатовча са единствени културни институции, имат богат културен календар и се включват активно във всички местни, регионални и по-значими национални празници, събори и фестивали.

Към тях съществуват и функционират 12 танцови състави (9 – народни танци, 3 – модерни танци), 12 певчески състави (10 народни песни, 2 хорови състава), 8 музикални състава (3 струнни състава, 2 ударни, 3 клавишни), литературен кръжок, театрална школа, компютърни кръжоци. Младите хора се включват активно в културния живот на общината с участието си в певчески и танцови състави, кръжоци, школи. Читалищата организират и провеждат редица културни събития в това число фестивали, чествания, изложби, конкурси и др.

Лицата от малцинствените групи се включват във всички културни мероприятия на територията на Община Сатовча

Община Симитли

На територията на Община Симитли съдебно регистрираните читалища са 9 на брой, привлечена е целевата група към дейностите на читалищата. Проведени са тържества в ромските махали на гр. Симитли и с. Крупник. Популяризиране на ромската култура чрез общинския календар. Подготовка и организиране на 14 януари – „Банго Васил”, на 8 април – “Муждународен ден на ромите”, 6 май – Гергьовден – организиране на тържества в ромските махали в гр. Симитли и с. Крупник, 9 май - Пъстрота в “Ден на Европа”, 17 май – Спортен празник в Симитли – спортни състезания в които са включени и ромски деца, 24 май – Ден на българската писменост и култура – “Нека бъдем по – образовани“ и празника на гр. Симитли, които се провежда на 8 септември.

Във всички читалища от Община Симитли функционират библиотеки с общ библиотечен фонд от 79613 библиотечни единици и приблизителен брой читатели – 1102. Като всички свои колеги и тук библиотекарите търсят възможности за привличане на нови читатели и популяризиране на четенето сред всички генерации, както и за насърчаване на грамотността. В читалищата съществуват и функционират фолклорни групи – 8, групи за български народни танци - 2, фолклорен ансамбъл „Св. Климент Охридски”, групи за модерен балет – 2, мажоретен състав, инструментални школи – по пиано, акордеон, школа по актьорско майсторство. Голямо събитие е традиционният фестивал на бабугерските маски и игри в гр. Симитли – „Симитлия – древната земя на кукерите”, на който ежегодно взимат участие около 1000 самодейци

Община Струмяни

На територията на Община Струмяни са регистрирани в регистъра към Министъра на културата 3 читалища, които са единствени културни институции в населените места. И в трите читалища на територията на общината функционират библиотеки, като приблизителният брой на читателите е 26195, а библиотечният фонд възлиза на около 27 000 библиотечни единици, разполагат с 15 бр. Компютъра, 4 бр. мултифункционални устройства, 2 бр. принтера и 1 бр. скенер. Всички читалища разполагат и ползват интернет.

Освен традиционните библиотечни дейности, читалищните библиотекарите търсят разнообразни и интересни начини да привлекат младите читатели в библиотеките чрез организиране на различни мероприятия, като: представяне на книги, изложби, съживяване на забравени ритуали по повод на християнски празници. За втора година читалището в с. Струмяни бе организатор на Лазаровден, един от най-жизнерадостните пролетни празници в българския народен календар. В отбелязването му са взели участие

момичета на възраст от 10 до 14 години, които са подготвени в читалището в заучаване на ритуални песни.

Читалищата са единствени културни институти в населените места, имат богат културен календар и се включват активно във всички местни, регионални и по-значими национални празници, събори и фестивали.

Към тях съществуват и функционират: Клуб по изкуство: „Сръчни ръце”, Клуб „Забавлявай се с мен” - специално за децата през месеците юли, август и септември се сформира и клуб по „ЗУМБА танци”, като идеята е да се ангажират децата през цялото лято, Клуб „Спортувай за удоволствие”, Клуб „Раздвижи ума си” – клуб, в който всички желаещи без значение на възраст, пол и етническа принадлежност, могат да ползват безплатно шахове, закупени от читалището. Клуб „Нова звезда” по Изобразително изкуство, който дава възможност на децата да се изявят и в други насоки като пеене, рисуване, актьорски умения и др. 15 деца на различна възраст, 3 школи по народни танци и 1 по модерни танци, Ансамбъл за народни песни „Малешевци”. Читалищата организират и провеждат редица културни събития в това число фестивали, чествания, изложби, конкурси и др., като традиционен е международен фолклорен фестивал „Малешевско пеене и танцуване”.

Организирано се празненство по ромския културен календар с характерни техни празници и ритуали.

Община Хаджидимово

Съдебно регистрираните читалища в Община Хаджидимово са 13 на брой.

Добре развита и многообразна е художествената самодейност на читалищата в Община Хаджидимово. Към читалище „Яне Сандански – 1928 г.”, гр. Хаджидимово са създадени и функционират: МФГ „Комитите”, ЖПГ „Пиринска зора”, Детски танцов състав за народни танци, Детски състав за народни обичаи, Женска група за народни обичаи, Детски състав за забавни танци „Чебурашка”. В останалите три читалища самодейност развиват: 2 танцови състава, 2 мъжки певчески групи, Битов оркестър и група за народни обичаи, школи по тамбура, духов инструмент, народни танци. Читалищните състави взимат участие в местни и регионални празници и събори, концерти, чествания.

Дейности за запазване и развитие на културната идентичност на ромската общност – официалните празници на общността се уважават и посещават от представители на общината и се подкрепят съгласно нуждите на общността.

Община Якоруда

В Община Якоруда съдебно регистрираните читалища са 3 на брой. И в трите читалища има функциониращи библиотеки като общия библиотечен фонд възлиза на 48785 библиотечни единици. Богат е културният календар на Община Якоруда и всички читалищни състави участват активно във фестивали и местни празници. Художествените състави на читалищата включват: Фолклорни групи /мъжка, женска и детска/, танцови състави – общо за общината 12, от които фолклорни и за модерни танци, от други разкрити форми – група за стари градски песни и Детска вокална група „Звънчета”,

школа по пиано, киночиталище, клуб „Изкуство”, Клуб за народни танци за възрастни и група за народни обичаи.

В културния календар на общината са включени всички характерни за ромската общност празници. Във всички прояви на Община Якоруда се включват деца от ромски произход.

**НАСЕЛЕНИЕ КЪМ 31.12.2014 Г. ОБЩИНИ,
МЕСТОЖИВЕЕНЕ И ПОЛ**

Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
<i>Област Благоевград</i>	315 577	154 280	161 297	188 103	90 618	97 485	127 474	63 662	63 812
Банско	12 784	6 204	6 580	11 574	5 628	5 946	1 210	576	634
Белица	9 706	4 735	4 971	3 196	1 525	1 671	6 510	3 210	3 300
Благоевград	76 571	36 577	39 994	70 293	33 423	36 870	6 278	3 154	3 124
Гоце Делчев	30 587	14 971	15 616	18 814	9 047	9 767	11 773	5 924	5 849
Гърмен	14 846	7 374	7 472	-	-	-	14 846	7 374	7 472
Кресна	5 421	2 751	2 670	3 422	1 729	1 693	1 999	1 022	977
Петрич	52 328	25 767	26 561	28 431	13 779	14 652	23 897	11 988	11 909

Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Разлог	20 065	9 803	10 262	11 744	5 677	6 067	8 321	4 126	4 195
Сандански	39 099	19 059	20 040	25 885	12 509	13 376	13 214	6 550	6 664
Сатовча	14 829	7 415	7 414	-	-	-	14 829	7 415	7 414
Симитли	13 909	6 975	6 934	6 605	3 316	3 289	7 304	3 659	3 645
Струмяни	5 433	2 668	2 765	-	-	-	5 433	2 668	2 765
Хаджидимово	9 613	4 891	4 722	2 595	1 326	1 269	7 018	3 565	3 453
Якоруда	10 386	5 090	5 296	5 544	2 659	2 885	4 842	2 431	2 411